

KÄYTÄNNÖN OHJEITA OPPITUNTIA VARTEN

TEEMAN KÄSITTELY

Luomakuntaan liittyvät teemat ovat olennainen osa kristinuskoa ja nousevat siksi esiin myös rippikoulusuunnitelmissa. Vihreät riparit –hanke on korostanut sitä, että ympäristöteemojen tulisi nivoutua kokonaisuutena rippikouluun ja yleensäkin leiritoimintaan. Yksittäiset oppitunnit ja muut aiheeseen keskittyvät hetket ovat tärkeitä, mutta kokonaisvaihtelut ratkaisee.

Käsillä oleva materiaali antaa mahdollisuuden joko eläin-aiheen lyhyeen käsittelyyn oppitunnilla tai vaikka kokonaiseen tuntiin. Eläin-temaa voi käyttää johdatuksena koko luontoaiheeseen, sillä se tuo aiheen lähelle nuorta. Suhde lemmikkeihin, ympäristön eläimiin ja tuotantoeläimiin herättää jokaisessa nuoressa ajatuksia ja tunteita.

Rippikoulu sisältää kristinuskon viestin siitä, että Jumala on olemassa ja välittää. Tätä viestiä ei kuitenkaan voida vain yksinkertaisesti "kaataa" nuoriin. Myös kasvatusteorioiden tukevat ajatusta, jonka mukaan kyse on johdattamisesta tärkeiden asioiden äärelle. Kristinuskon osalta ratkaisevat asiat tapahtuvat lopulta Jumalan ja yksilön välillä. Tämä vaikuttaa myös eläin-aiheen käsittelyyn ja voi olla opettajalle lohdullista. Valmiita vastauksia kaikkiin kysymyksiin ei tarvita, vaan ennen kaikkea johdatamista tärkeän asian äärelle.

Käytännön tilanne on se, että kovin moni rippikoulun opettajakaan ei vielä ole kiinnittänyt suurta huomiota esimerkiksi tuotantoeläinten oloihin. Voi olla, että tämä materiaali jää heiltä helposti sivuun. Esitämme kuitenkin pyynnön: koska asia puhuttaa ja mietityttää nuoria, siitä tulisi keskustella heidän kanssaan. Asiaa ei voi lakaista pois vain ohittamalla se. Vastuullisuuden ensimmäinen lähtökohta on se, että tiedetään, mitä seurauksia valinnoillamme on ja mietitään asiaan perusteltuja kantoja.

Tehtävämönisteessä on paljon mielipidekysymyksiä, joiden pohjalta herää keskustelua. Opettajalle jää puheenjohtajan rooli. Suosittelemme opettajalle Eläimet ja kristinuskon –vihkosen lukemista, ja vihkosta kannattaa muutenkin hyödyntää leireillä. Sen voi jättää oleskelutilan pöydälle tai sitä voi käyttää opiskelumateriaalina lisätiedon saamiseksi. Esimerkiksi tehtävämönisteessä olevien raamatunlauseiden taustoihin löytyy lisätietoa vihkosesta, samoin kuin monisteen viimeiseen kysymykseen eläimistä ja kuolemanjälkeisestä elämästä.

MAHDOLLISIA RUNKOJA TYÖSKENTELYYN

1. Opettaja esittelee lyhyesti aiheen ja jakaa monisteen, esimerkiksi luomakunta-oppikokonaisuuden tai etiikka-oppitunnin osana.

Monisteessa mainitut raamatunlauseet etsitään joko itse, jolloin ne luetaan monisteen käsittelyn yhteydessä, tai sitten ne luetaan aluksi yhdessä ja tehdään sitten tehtäviä.

Tehtävien läpikäymisen yhteydessä keskustellaan eri mielipiteistä ja niiden taustoista. Eläimet ja kristinuskon –vihkosta voi käyttää apuna.

Loppuyhteenvedon todetaan, että kristityn elämäntapaan kuuluu vastuullisuus. Eläimet ovat Jumalan luomia ja ihmisen täytyy miettiä, miten hän kohtelee niitä. Tarkat käytännön tavat aiheuttavat yhteiskunnallista keskustelua, josta kristityn on muodostettava mielipiteensä. Lopuksi tai myöhemmin samana päivänä voidaan käyttää hartaudessa rukousta, joka löytyy vihkosen takakannesta.

2. Luetaan aluksi yhdessä Psalmi 104 ääneen siten, että kolme vapaaehtoista (tai isosta) kirjaavat fläppipapereille näkyville tekstissä mainittuja asioita: a) Eläimet b) Kasvit c) Luonnonelementit ja paikat [esim. tuuli, vuori].

Keskustellaan siitä, mitä ajatuksia nämä listat herättävät siitä, mikä on ihmisen ja muun luonnon rooli Jumalan maailmassa. (Jumalalla on selvästi suhde myös ei-inhimilliseen luontoon.)

Tämän jälkeen toimitaan yllä olevan työskentelyrungon mukaan.

KOMMENTTEJA TEHTÄVÄMÖNISTEEN LÄPIKÄYMISESTÄ

1. Raamatunkohdat voidaan myös etsiä ja lukea yhdessä, ja vasta sen jälkeen tehdä monisteen muita tehtäviä itsenäisesti. Valitut kohdat kertovat sekä eläinten arvosta Jumalan luomina että ihmisen roolista niitä kohtaan. Ne ovat herättäneet monenlaista keskustelua, josta vihkosesta lisää.

2. Kaikkia näitä väitteitä on esitetty myös suomalaisessa keskustelussa aiheesta.

3. a) Yleinen oletus, josta on syytä keskustella, mutta joka ei ole faktuaalisesti totta. Tunnettu esimerkki on olympiavoittaja Carl Lewis, joka oli vegaani.
- b) Raja tulee vastaan useimmilla kulttuureilla ainakin ihmislihan suhteen. Tässä on oiva tilaisuus keskustella siitä, onko muille kulttuureille esimerkiksi koirien syöminen luvallista, miksi / miksi ei, ja mitkä ovat vastauksen seuraukset meidän kulttuurillemme (esim. jos koiraa ei saa syödä, koska se tuntee ja on älykäs, miten on hevosen laita?).
- c) On faktuaalisesti totta, että eläinten osuus asiassa on huomattava.
- d) Eläinkokeita tehdään monien eri tarkoituksien vuoksi: lääkkeitä meikkeihin.
- e) Jalostamiseen liittyy ongelmia, joita ei usein tuoda esiin.
- f) yleinen väite, johon
- g) on eräs vastaus

4. Mahdollisia keskustelunaiheita tehtävän läpikäynnin yhteyteen:
- Suomessakin on ongelmia tuotantoeläinten suhteen, mutta tiettyihin asioihin kiinnitetään enemmän huomiota kuin monessa muussa maassa. Tämä näkyy hinnassa, joten ongelmana on, että kuluttajat ostavat halpaa ulkomaalaista lihaa. On tärkeää nostaa esiin sekä tuottajien että kuluttajien vastuu.
 - Ks. vihkosen luvut 10 ja 11: monet kysymykset liittyvät elinkeinoihin ja perinteisiin tavalla, jonka vuoksi vaaditaan yhteistä yhteiskunnallista tahtoa, jos muutoksia halutaan

5. Julkisuudessa huomio kiinnittyy usein "söpöihin" uhanalaisiin eläimiin, kuten norppaan tai pandaan. Kuitenkin esimerkiksi monet karjaeläimet ovat ominaisuuksiltaan samankaltaisia, eli kokevat kipua ja pystyvät monenlaisiin asioihin. Kun ihmisen käyttöoikeutta eläimiin pohdiskellaan, käytetään joskus perusteena eläinten kehitystasetta. Esimerkiksi kaloista usein ajatellaan, että ne eivät kärsi pyydystämisestä yhtä paljon. Käytännössä suurena ongelmana on, että maailman meret ovat tällä hetkellä erittäin vakavasti ylikalastettuja. Esimerkiksi, vaikka tonnikalan syöminen hyväksyisi, on tällä hetkellä erittäin ongelmallista syödä tiettyjä tonnikalalajeja, sillä niitä uhkaa pian sukupuutto.

6. Katso lisätietoa vihkosen luvusta 9. Monet nykyteologit ovat ratkaisseet ongelmaa puhumalla kaiken luomakunnan osallisuudesta pelastukseen, tavalla, jossa ei spekuloida yksilöllisen kuolemanjälkeisen elämän luonteesta.

Mahdollinen lisätehtävä ryhmille, joilla on aikaa perehtyä aiheeseen, on raamatuteologien väitelauseiden läpikäynti. Allaolevat esimerkkilauseet vaativat taustatietoa, esimerkiksi vihkosen tutustumista.

- "Jeesus ei puhunut eläimistä juuri mitään." (väärin, joskin monimutkainen asia: eläinpuhe usein opetuksiin ja vertauskuviin liittyvää)
- "Paavali opettaa Roomalaiskirjeen luvussa 14, että vain heikko-uskoiset ihmiset syövät kasviksia." (väärin)
- "Raamatun säädökset sapatista ja riemuvuodesta koskivat myös eläimiä." (totta)
- "Jeesuksen ja apostolien elämäntapa osoittaa, että luonto oli heille tärkeä." (evankeliumeissa selvä merkitys erämaahan vetäytymisellä, eroja apostolien välillä, osittain mielipidekysymys)
- "Raamattu opettaa yksiselitteisesti, että vain ihmiset pelastuvat." (väärin, vähintään yleisluontoisesta luomakunnan pelastuksesta puhe)

ELÄIMET JA KRISTINUSKO – TEHTÄVÄMONISTE RIPPIKOULUUN

"Kulttuuriin kuuluu myös, että osoitamme arvonantoa ja ymmärrystä jokaista ihmistä kohtaan hänen asemaansa katsomatta, suojelemme luontoa ja kohtelemme eläimiä lempeästi."

Suomen kirkon Katekismus 1948, kohta 102

1. LUE SEURAAVAT RAAMATUNKOHDAT. MITÄ NE MIELESTÄSI KERTOVI RAAMATUN VIESTISTÄ ELÄINTEN SUHTEEN?

1. Moos. 1:26 ja 2:15

Sananl. 12:10

Ps. 36:7

Ps. 104: 10-14, 27

Luuk. 12:6-7

Room. 8:20-22

2. MITKÄ SEURAAVISTA OVAT MIELESTÄSI PARHAITA PERUSTEITA ELÄINTEN KUNNIOITTAVALLE KOHTELULLE? VALMISTAUDU PERUSTELEMAAN VASTAUKSESI.

- Koska laki käskee.
- Koska Jumala käskee.
- Eläimet kykenevät tuntemaan, joten niille ei saa aiheuttaa ylimääräistä kärsimystä.
- Jos ihminen kohtelee eläimiä raa'asti, hän saattaa alkaa kohdella muita ihmisiäkin julmasti.
- Eläinten liha maistuu paremmalta, jos niitä on kohdeltu hyvin.
- Eläimillä on oikeuksia ja arvo, joten niitä ei saa kohdella miten sattuu.

3. MERKITSE VÄITELAUSEIDEN KOHDALLE, OLETKO SAMAA VAI ERI MIELTÄ. MITEN PERUSTELET VALINTASI?

	K	E
a) "Mies ei selviä pelkällä kasvisruokavaliolla."	☐	☐
b) "Jokaisella kulttuurilla on oikeus itse määrittellä, mikä liha on syötävää ja mikä ei."	☐	☐
c) "Koska eläimet ovat auttaneet ihmisiä rakentamaan yhteiskuntansa, ihmiset ovat eläimille kiitollisuudenvellassa, joka vaatii käytännön tekoja."	☐	☐
d) "Jos eläinkokeita tehdään, niiden tulee olla hyvin perusteltuja ja aiheuttaa mahdollisimman vähän kärsimystä eläimille."	☐	☐
e) "Lemmikkien jalostaminen on hyväksyttävää toimintaa."	☐	☐
f) "Ensin on hoidettava ihmisoikeudet kuntoon, vasta sitten voidaan keskittyä eläinten oikeuksiin."	☐	☐
f) "Maailma on sellainen, että täydellisyyttä ei saavuteta koskaan edes ihmisoikeuksissa, joten jos eläinten oikeuksiin halutaan kiinnittää huomiota, se pitää aloittaa nyt."	☐	☐

4. MIHIN SEURAAVISTA KÄYTÄNNÖN TEOISTA OLET VALMIS ELÄINTEN HYVÄKSI?

- En suoraan vahingoita eläimiä esimerkiksi lyömällä niitä.
- Kannatan poliittisia toimia luonnonsuojelun alueiden puolesta, sillä niiden ylläpito auttaa myös eläimiä.
- En osta turkiseläinten nahoista tehtyjä vaatteita.
- Ostan vain lihaa, jonka tuotannossa on otettu eläinten elintila ja olot huomioon.
- Muokkaan ruokavaliotani kasvisruoan suuntaan.
- En hanki kulutustavaroita, joiden kehittämisessä on käytetty eläinkokeita.
- Ryhdyn vegaaniksi.
- Osallistun mielenosoitukseen eläinten oikeuksien puolesta.
- Yritän vaikuttaa ympärilläni oleviin ihmisiin siten, että he mieltäisivät tekojensa vaikutuksia eläimille.

5. MITÄ SEURAAVISTA ELÄIMISTÄ IHMISEN PITÄÄ KUNNIOITTA?

itikka
orava
tonnikala
valas
karhu
koira
varpunen
kana
panda
sika

6. YSTÄVÄSI KYSYY, MITÄ ELÄIMILLE KÄY KUOLEMAN JÄLKEEN KRISTINUSKON MUKAAN: PÄÄSEVÄTKÖ NEKIN TAIVAASEEN? MITEN VASTAAT HÄNELLE?
